

Montserrat Franquesa Gòdia (1966 - 2021)

El febrer del 2006 es va publicar un volum que es pot considerar l'inici de l'ACNH: es tractava dels vuit relats de Geórgios Viziinós, traduïts per una desena de torsimanys. Un dels contes, «Les seqüeles d'una antiga història», a càrrec de Montserrat Franquesa i Joaquim Gestí, ve a ser un homenatge al Romanticisme alemany fet per un autor que acabaria convertit en un personatge dels seus propis relats. El porto a col·lació perquè em sembla un bon exemple de l'amplitud d'interessos de la Montserrat, a qui el grec i l'alemany li quedaven petits: esperantista, melòmana, professora, filla, esposa, mare, germana, amiga i tantes altres coses; en totes va excel·lir, les va omplir d'il·lusió i entusiasme, donant sentit a la seva vida i a la de les persones que li eren properes, amb les quals es mostrà sempre infinitament generosa. Empenta i generositat són potser dues de les seves qualitats més unànimement reconegudes. Però se n'hi podrien afegir moltes altres: l'amabilitat, la intel·ligència, el sentit de l'humor, la vitalitat encomanadissa...

Llicenciada per la UB en Clàssiques (1989) i Germanística (1993), es va doctorar per la UAB en Teoria de la Traducció el 2009; exercí com a docent d'alemany i responsable de programes internacionals a l'Escola del Treball (2005-11) i com a professora a la Facultat de Traducció i Interpretació de la UAB (2009-2021). Podríem classificar les seves publicacions en cinc grans grups: 1) les traduccions fetes del grec modern juntament amb Joaquim Gestí; entre elles destaquen obres de Lilí Zografu, Litsa Psaravti, Dora Iannakopulu, Maria Skiadaressi, Soti Triandafil·lu, Thanassis Valtinós, Andreas Staikos, Fílipos Filipu i sobretot Petros Màrkaris; b) les traduccions de l'alemany, des de llibres historiogràfics com els volums de Sebastian Haffner *Observacions sobre Hitler* (2004) i *La revolució alemanya 1918-1919* (2005) fins a les narracions de Joseph Roth *Històries d'exili* (2020), passant per la literatura infantil i juvenil; c) els articles i treballs d'investigació, com ara la seva tesi convertida en el llibre *La Fundació Bernat Metge, una obra de país* (2013); d) la tasca com a codirectora de la revista *Visat*, com a cap de redacció de *Kataluna Esperantisto* o les seves col·laboracions en altres revistes, com ara al magazín musical *Sonograma*; e) la traducció

d'obres de consulta com el *Diccionari de mitologia grega i romana* de Pierre Grimal (2008) o la redacció d'alguns articles per al *Diccionari de literatura catalana* (2008).

Van ser moltes les mostres de preocupació que va atendre pacientment en els mesos de malaltia; moltes han estat les mostres de condol en saber-se la notícia: «bàlsam davant la mediocritat i la mesquinesa», diu una de les més afinades. Jo hi afegiria: davant la misèria del nostre sistema educatiu, que la va menystenir i desaprofitar, un sistema que es dedica a cremar els seus millors professionals i a encolomar camàndules pseudo-pedagògiques als seus alumnes. Els qui vau tenir el goig de conèixer-la sabeu que fem curt. Els qui no, recordeu les pintures de C. D. Friedrich, que ella coneixia tan bé; imagineu-les sense color: a la 2GM alguns originals es van perdre i només en resten les fotografies de l'època, en blanc i negre. Així, com una foto en blanc i negre és la seva semblança en aquestes línies. Ens queden les paraules del turmentat personatge de Viziinós: «el cor em diu que no ha mort per sempre» perquè sempre estarà en el nostre record.

ANDREU MARTÍ